

Alain Badiou: Pursuit of the Truth in Twilight

Muammer Aktay^{1,a,*}

¹Department of Philosophy, Faculty of Letters, Sivas Cumhuriyet University, Sivas, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

Acknowledgement

This article was produced from the author's doctoral thesis, which is being prepared within the scope of Sivas Cumhuriyet University social sciences institute.

History

Received: 07/04/2022

Accepted: 31/05/2022

ABSTRACT

According to Alain Badiou, expressions such as not leaving the usual, not intending to philosophical desire, not resisting language games, not rebelling against fake lives, not giving up on "masochistic obedience", being afraid of encountering reality, not taking risks, "the passion of ignorance" mask the truth. These masks have almost glued to our age while the passion for reality has been replaced by the passion for postmodern imitation, cynicism, fanaticism, exploitation and oppression have become dominant. In this case, while the expression of truth "own your desire" has disappeared, the slogan of capitalism "you exist to the extent that you consume" has begun to be adopted. Radical conservatism and political hidden exploitations have been replaced by the bare exploitation of capitalism. In this huge environment of exploitation and crisis, the pursuit of real life and the truth is more difficult than ever, since these pursuits require resistance to capitalism in terms of activist, actionist ways. There are problems such as how resistance will arise based on an uncertain event and who is the activist subject who will reveal it.

Our aim in this article to analyse how Badiou explains the crisis situation or the wreckage of capitalism and how he forms its framework, then try to state how he created his desire for truth against this crisis and finally make a discussion about these problems.

Keywords: Truth, Crisis, Capitalism, Activist Subject, Desire for Truth

Alain Badiou: Alacakaranlıkta Hakikati Aramak

Bilgilendirme

#Bu makale, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü kapsamında yazarın hazırlanmakta olan doktora tezinden üretilmiştir.

Süreç

Geliş: 07/04/2022

Kabul: 31/05/2022

Öz

Alain Badiou'ya göre alışıldık olandan ayrılmama, felsefi arzuya yönelmeme, dil oyunlarına karşı direnmeme, sahte yaşamlara karşı isyan etmeme, "mazoşist itaat"ten vazgeçmeme, gerçeklik ile karşılaşmaktan korkma, riski üstlenmeme, "cehalet tutkusu" gibi ifadeler hakikati maskeleymektedirler. Bu maskeler, adeta çağımıza musallat olmuş, gerçeklik tutkusu yerini postmodern taklit tutkusuna bırakırken kinizm, fanatizm, sömürü ve baskı başat hale gelmiştir. Bu durumda hakikatin "arzuna sahip çık" ifadesi yok olurken kapitalizmin "tükettiğin ölçüde varsın" sloganı benimsenmeye başlanmıştır. Radikal muhafazakârlık ve politik gizli sömürüler yerlerini kapitalizmin çıplak sömürüsüne bırakmıştır. Bu devasa sömürü ve kriz ortamında "gerçek yaşam" ve hakikat arayışları hiç olmadığı kadar zordur. Çünkü bu arayışlar, kapitalizme karşı aktivist, aksiyonist anlamlarda direnişleri gerektirmektedirler. Belirsiz bir olaydan hareketle bu direnişin nasıl ortaya çıkacağı ve onu ortaya çıkaracak olan aktivist öznenin kim olacağı gibi problemler karşımızda durmaktadır.

Bu makalede amacımız, Badiou'nun kriz durumunu ya da kapitalizmin enkazını nasıl açıkladığını, onun çerçevesini nasıl çizdiğini analiz etmek, daha sonra bu krize karşı hakikat arzusunu nasıl inşa ettiğini ortaya koymak ve son olarak, bu problemlerle ilgili tartışma yapmaktır.

Anahtar Kelimeler: Hakikat, Kriz, Kapitalizm, Aktivist Özne, Hakikat arzusu

Copyright

This work is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International License

^a maktay@cumhuriyet.edu.tr

^{id} <https://orcid.org/000-0001-6103-5598>

How to Cite: Aktay M, (2022) Alain Badiou Pursuit of the Truth in Twilight, CUJOSS, 46(1): 19-31

Giriş

Alain Badiou, çağdaş Fransız felsefesinin önde gelen düşünürlerindedir. Kriz, olay, hakikat, özne gibi kavramlar üzerinden ele aldığı sorunlar, günümüzün felsefesine farklı ve değerli bir daveti simgelemektedir. Onun çağın krizi üzerine ortaya koyduğu düşünceleri etkin bir şekilde yükselen kapitalizmin projelerine tepkiyi dile getirmekte, çağımızın karşı karşıya kalmış olduğu iletişim egemenliği, biyoetik tartışmaları vb. konu ve sorunlara özgün bir tarz ortaya koymaktadır. Bu tartışmalar ile ilgili en dikkat çekici ve asli konu ideolojik krizin hakikati inşa etme çabasıdır.

Badiou'ya göre kriz durumlarında hakikat ve etik kavramları süregelen olarak inanç, ideolojik, dogmatik sömürüler içerisinde kalmıştır. Ancak bu sömürü yeni bir olgu değil, sömürünün açık veya çıplak bir şekilde ortaya konulması acımasızlığı yenidir. Bu sömürülere karşı Platon'dan itibaren farklı hakikat koşulları var olmuştur. Hakikat kavramı; mutlak dayatılan güç, mistik tavır veya ideolojik bir dogma açısından değil, koşullarına içkin, türeyimsel (generique) olarak sonsuz bir şekilde anlam kazanır. Bu hakikat koşulları ya da türeyimsel usulleri, bilimin temelindeki icat, sanatsal yaratım, politik açıdan içsel özgürleşme, cinsellikten, romantizmden ayrılan aşktır (Badiou, 2006: 117). Bu anlamda bir hakikat, öznenin icada, yaratıcılığa, içsel özgürlüğe ve keşfe dayalı, cinsellik, kimlik, para ve otoriteden bağımsız var olan fikirler altında ortaya çıkan sonuçlarla ilişkilidir. Hakikati oluşturan koşullardan sanat ve bilimi bir kişi, aşkı iki kişi, politik olanı ise fikir birliği yapmış aktif özneler açığa çıkarabilir. Bu koşullar, hakikat süreci kavramına bağlıdır. Yalnızca bu sürecin içerisinde geçmiş farklı durumlarda bir hakikat ortaya çıkabilir. Yani Badiou'nun ele aldığı hakikat, salt anlamda yargı, ilke veya kurallara değil, bir sürece bağlıdır. Bu süreç ise ortaya çıkacak olan bir olayın pratik sonuçlarıyla ilişkilidir. Bu olaydan hareketle özneler, sisteme "delik" açarak farklı hakikat arayışları başlatabilirler. Ancak bu farklı hakikat arayışlarını ortaya çıkaracak olan mutluluk saplantısı olan klasik bir özne değil, aksiyonist, aktivist ve hatta militanca öznelerdir. Bu özne, hakikatin türeyimsellik, sınırsızlık, sonsuzluk ve evrensellik özelliklerini olay ile başlayan belirli süreçlerle kısmi de olsa deneyimleyebilir. Bu deneyimlerin temelinde "dünyayı nasıl değiştirmeli" sorusu bulunmaktadır. Ancak Badiou, çağımızda kapitalizmin artan etkisi ile birlikte hakikatin deneyimlenmesi veya ona ulaşma çabasının da imkânsızlık içerisine girdiğini belirtir. Bu durumda aktif öznenin bir yer edinmesi ve bulunduğu konumdaki zevki ve rahatlığı, felsefi arzu olan "direniş" duygusunu unutmasına sebep olmuştur (Badiou, 2015d: 214-215). Felsefe arzusunun kaybı ile birlikte mevcut değerlere karşı sahtekârlık, ideoloji mottolarına yönelik kayda değer bir bağlılığımız oluşmuştur. Bu çelişkiler içerisindeki bireylerin sadakati, eşitlik ve özgürlüğe ait olması gerekirken sisteme, adalet arayışları da sistemin eksiklerini gidermeye, cesaret duyguları ise kaygılarını tamir etmeye yönelmiş durumdadır.

Badiou'ya göre bu sistem içerisinde öznenin konumu tartışması, etik problemlerin eleştirilmesi, hakikat

metafiziği arayışı, anti-hümanizm veya post-hümanizm tartışmalarının felsefi ilerlemeler üretmesi imkânsızdır. Öznenin konumu, etik problemler ile birlikte otoritelerin birer aracı olmuş, onunla ilişkili olan hümanizm, insan hakları, "öteki" etiği gibi kavram ve anlayışlar ise "Batı"nın sömürü için oluşturduğu dolgu malzemeleri haline gelmişlerdir. Kapitalizmin popülizmi veya konformizmi egemen kıldığı bu çağda, hakikatin tükenişi ile ilişkili olarak öncelikle bakmamız gereken nokta, felsefe arzusunun eksikliği ve hakikat krizi arasındaki ilişkidir. Çünkü o, kapitalist ideolojinin artışı, felsefe arzusunun eksikliği ve hakikatin yokluğu arasında yakın ilişkiler kurmaktadır. Bu noktada Badiou'nun bu eleştirileri ile ilgili çağımızda kapitalizmin araçları üzerinden farklı taklit veya asimile biçimlerinin, felsefe arzusu veya felsefenin konumlanacağı hakikati nasıl alacakaranlığa sürüklediklerini, özgün yaratıcılık barındıran gerçekleri veya "gerçek yaşam" dünyasına ilişkin kavramları nasıl anlamsızlaştırdıklarını açıklamaya çalışacağız. Öznenin tam olarak felsefi arzusunu kaybederek hakikatten uzaklaşıp kapitalizmin olağan kabullerine kayıtsızlığının nasıl ortaya çıktığına odaklanacağız. Daha sonra hakikatin evrensellik boyutu üzerinden nasıl bir anlam hiyerarşisi barındırdığını, bununla birlikte kapitalizme karşıt olarak türeyimsellik, eşitlik, özgürlük ve sonsuzluk ifade eden hakikat kavramının mücadeleciler özne ile nasıl inşa edileceğini analiz etmeye önem göstereceğiz. Bu mücadeleciler öznenin nasıl bir direniş ruhuna sahip olması gerektiğini de değerlendireceğiz.

Felsefi Arzunun Azalması ile Hakikat Krizi Arasındaki İlişki

Badiou'ya göre birçok akım, düşünür ve filozof felsefenin sonunun geldiği hususunda görüş birliği içindedir. Onların felsefenin sonunun geldiğine dair belirttikleri asıl nokta felsefi arzunun yok olduğuna ya da felsefenin artık "yetkin bir köken" ("locus classicus") olmadığına dair düşünceleri ya da çıkarımlarıdır. Badiou'nun bu çıkarımlara yönelik eleştirilerine değinmeden öncelikle, felsefe arzusu ile ne anlaşılması gerektiğini belirtmemiz yerinde bir yaklaşım olur. Felsefi arzunun dört farklı boyutu vardır. Bunlar; isyan, mantık, evrensellik ve risk şeklinde sıralanır (Badiou, 2006: 12). Bu dört felsefi arzunun boyutları, felsefenin "vazgeçme" düsturunu ortaya koymaktadırlar. Badiou için bu dört boyutun karşı çıktığı temel yönerge, Marx'ın daha önce ele aldığı "bencil hesabın gizli suları"dır (Marx, Engels, 2013: 43). Kapitalizmin sömürü düzeni ile birlikte insanlar, duygularını ve isyan, risk gibi arzularını kaybederek tek biçimli ücretli işçiye dönüşmüşlerdir. Badiou, kapitalizm rejimini şöyle tanımlamaktadır: "Kapitalizm, halkların kaderini küçücük bir oligarşinin parasal heveslerine teslim eder. Bir anlamda, bir haydutlar rejimidir" (Badiou, 2017b: 26). Kapitalizmde artık soğuk çıkar, rekabet, tutarsızlık veya adaletsizlikten değil de az sayıdaki aktif öznenin sahip olduğu arzudan korkulmaktadır. Bu dönemde kapitalizm, bütün kapıları tutmuş ve hakikati yozlaşmanın temeli hâline getirmiştir.

Öncelikle asli felsefe arzusu olan isyan, “bencil hesabın buzlu suları” altında yeni bir anlam ifade edecek durumda değildir. Açıklık, para, küreselleşme, güvenlik, standart, norm, bilim kavramları kapitalist düzenin birer göstergesi haline gelmiştir. Kapitalizm gündüzün aydınlığını kendi karanlığı ile kaplamış, hakikat arzusuna yönelen özneler için karanlık bir anlam hâline gelmiştir. Aruoba'nın kapitalizmin yaşam dünyamızı ele geçirmesine direnen ve hakikat arzusuna yönelik olan özneler için sarf ettiği şu dizeler değerlidir: “aydınlığın karanlığında görür gözlerimiz, gündüz yaralarıyız biz” (Aruoba, 1992: 19). Ya da Hegel'in belirttiği Minerva'nın bilgelik baykuşunun gece uçuşmasının sebebi, felsefe arzusunun geceden, alacakaranlıktan, isyandan veya riskten beslenmesidir (Badiou, 2013b: 11). Felsefi arzusunun gecede ortaya çıkması gerekir, aksi hâlde kapitalizmin aydınlığını simgeleyen gündüzün esareti altında kalacaktır; yani bu ikilem içerisindeki felsefe arzusu sürekli “devam et” ifadesini benimsemezse, kapitalizmin alacakaranlığı onu esir alacaktır. Bunlardan hareketle Badiou'nun felsefi bir tavır olarak gördüğü isyan arzusu, kapitalizmin “gündüz”üne bir başkaldırı olarak anlaşılabilir; direniş alacakaranlıkta kendisini hazırlayıp gündüz vakti kapitalizme gedik açabilir. Yani bir başka ifadeyle başkaldırı: “Bir zafer gibi sıyrılıp çıkar gündüz geceden” (Badiou, 2017a: 20). Başkaldırı sonunda ortaya çıkacak olan zafer, felsefenin özgürlüğünü, evrenselliğini ve hakikat arzusunu ayağa kaldırması demektir. Ancak Badiou, her ne kadar militanca ve aktivist özellikler taşısa da o, bu bataklıkta ya da alacakaranlıkta hakikatin ayağa kalkmasının, “meydan okuması”nın ya da bu direnişin mantıksal açıdan çok zorlu bir durum olduğunun da farkındadır.

Badiou'ya göre özellikle felsefe ve hakikat krizlerinin son yüzyıllarda açığa çıkması direnişin unutulması ile ilişkilidir. O, felsefenin kökeni olarak yüzyıllardır isyan meşalesini yakan ve devam ettiren Batı'nın, çağımızdaki kapitalizmin eşitlikçilik ve adaletsizliklerine çözüm üretmediği için “gündüzün zifiri karanlığına” teslim olduğunu belirtir. Bunun sebebi, öncelikle Batı'nın felsefenin özgürlük adası olduğunu düşünürken mücadelesi uzak olan Batı, özgürlüğün değil sefaletin ortasında böbürlenmekten başka bir şey yapmamakla birlikte, kapitalizmin önderliğini yapmakta, felsefeyi de hakikatten mahrum ederek itaatin, iletişimin, ticaretin, bilimin egemenliğine tabi kılmaktadır (Badiou, 2006: 13). Taklidi özgürlükler ön plana çıkarılarak felsefe gündüzün karanlığına itilmiş; nihayetinde özgürlük, demokrasi postmodernistler için felsefeden daha değerli hâle gelmiştir. Bu açıdan postmodernistler, felsefi hakikatin değerini demokrasi, iletişim gibi kavramların göreceliğine terk etmektedirler. (Badiou, 2013b: 36).

Görecelilik üzerinden hakikatin ortadan kaldırılması, felsefenin varlık nedeni olan düşünme, “öteki” ya da dışlanma gereken bir tavır olarak görülmeye başlanmıştır. İkinci felsefi arzu olan yaratıcı düşünmenin, itaatsizlik ve yönelimsizlik getireceği belirtilmiştir. Bu durum ona göre Antik Yunan'da felsefi arzusunun ve

hakikatin sonsuzluğunu gösteren Sokrates'in yaşadığı deneyimlere indirgenebilir. Badiou, Sokrates'i çağımızda da aramaya devam ettiğimiz “gerçek yaşam”ın arayıcısı olarak konumlamaktadır. O dönemde, “gerçek yaşam” arayıcısı olan Sokrates, sahte yaşamlara hapsolmuş kişilerce suçlanmıştır. Badiou, bunu şöyle belirtir: “Bütün filozofların babası olan Sokrates “gençleri yoldan çıkarma” temel suçlamasıyla ölüme mahkûm edildi” (Badiou, 2017a: 11-12). Bu durum çok manidardır. Çünkü gençlerin yoldan çıkarılması, aynı zamanda Sokrates'in savunduğu doğrunun, iyinin, erdemlerin de yoldan çıkarması demektir. Sokrates'in yoldan çıktığının söylenmesi, felsefenin de yoldan çıkması ile ilişkilendirilmektedir. Bu durumda “yoldan çıkmak” ne anlam ifade etmektedir? Badiou dünyevi ya da ölümlü yoldan çıkmanın cinsellik, para ve iktidar üçlemesinin ürünü olduğunu belirtmektedir (Badiou, 2017a: 13). Bu üçlemeden farklı olarak Sokrates, çıkarsız ve tutarlı bir felsefeden yana olduğu için maddi ve sonlu şeyler için değil, değer ifade eden ideal şeyler için yoldan çıkarandır. Çünkü Sokrates'e yöneltilen “yoldan çıkarıcı” olduğuna dair suçlamaların temelinde hakikatin sonsuzluğunu, gerçek yaşamı ortaya koyması vardır. Suçlamaların kökeni şöyle ifade edilmektedir: “Yer altında, gökyüzünde olup bitenleri araştırıyor, açıkça; eğriyi doğru diye gösteriyor, başkalarına da kendisi gibi olmalarını öğretiyor” (Platon, 2017: 13). Yani Sokrates, sınırlılık ve sonluluk ifade eden şeylerden ayrılmış, hakikatin sonsuzluğu ile ilgili ölümsüz şeylere yönelttiği için suçlanmaktadır. Ölümsüz bir tarzda yoldan çıkarma, geleceği özgürleştiren, hakikat arzusu için yoldan çıkarmadır; yani yerleşik görüşlere körü körüne boyun eğmeyi reddetme olasılığını öğretmek demektir (Badiou, 2015c: 17). Reddetme olasılığını öğrenme, taklit ve onayın yerine tartışma ve rasyonel eleştiriyi, itaatin yerine ise isyan arzusunu koymaktır. Bu açıdan hakikat, sonlu, gelip geçici bir ihtiras kavramı altında değil, sonsuz bir arzu olan “gerçek yaşam” arayışı içerisinde bir anlam ifade eder.

Sokrates'in amacı, gerçek yaşamın karşısındaki sahte olan fethedilmiş ve anlık yaşam anlayışlarına yönelik tavır almaktır. Sokrates'in fark ettiği sahte yaşam anlayışları, gençleri de tehdit eden iç düşman olmaya devam etmektedirler. Fethedilmiş yaşam, önyargılara, dogmatik düşüncelere, itaate, haz yaşamı ise anlık tutku üzerinden geçiciliğe, keyfiliğe dayalıdır (Badiou, 2017a: 17). Bu açıdan sahte yaşamlar içerisinde “kurban insan”, birinci olarak haz ya da tatmin yaşamına yönelerek bütün devrimci erdemlerden vazgeçmekte (Badiou 2015b: 29); ikinci olarak da muhafazakâr anlamda sistemin içerisinde yenilik ortaya çıkaracak olan risk kavramını zaaf olarak nitelendirmektedir (Badiou, 2004: 49). Yani haz yaşamı ile taklidi özgürlük, muhafazakâr olarak da itaat anlayışları, kapitalist sistem içerisindeki sınıfları etkisi altına almıştır. Badiou'ya göre bu sahte yaşam anlayışlarının gençlerin “gerçek yaşamı”nı dışlayan, Platon'un öncelediği, Freudyen iletişim biçimi ile ifade edersek ölüm içgüdüdür. Freud'a göre ölüm içgüdü, içsel ve dışsal yıkım ve saldırganlık olarak narsist bir anlam ifade etmektedir (Freud, 2011: 76, 78). Badiou, bu yıkımın

temelinde olan narsist ve nevrotik eğilimlerin kapitalizm tarafından birçok açıdan dönüştürüldüğünü, tek tip insanlığın bunun sonucu olduğunu belirtir. Artık narsist eğilimler, kapitalizmin toplama kampının tüketim kültürü içerisinde sahte yaşamlara öncülük etmektedirler. Bu açıdan kapitalizm sahte yaşamlara hapsediği insanlığı sömürmektedir.

Kapitalizm sistemindeki fethedilmiş veya anlık yaşam anlayışlarının ortaya çıkardıkları sahtelik veya taklit, ikinci felsefe arzusu olan mantığı yerinden etmeye çalışmaktadır. Kapitalizm, medya, basın yani iletişimin gücü ile kitlelerin çeşitli düşünme biçimlerini veya kavramlarını deforme ederek onları benzer duygu ve düşünce bakımından tek tipleştirmektedir. Kapitalist devletlerin farklı ideolojileri olsa da temel amaçları, bireyleri fikir birliği içerisinde manyetize etmek istemeleridir (Badiou, 2013a: 3). Bir toplumun fikir birliğinin yöneldiği istek, bir “öteki” yaratma talebidir. Badiou’ya göre kapitalizm dünyasında bir düşman arıyorsanız bu düşman, “fikir birliği” ifadesidir. Bu fikir birliği ifadesi, öncelikle bütün alanları kuşatarak sürekli benzer fikirler üzerinden tek, aynı düşüncenin egemenliğini savunmaktadır. Bunun sonucunda, gerçekler yerine sahte yaşamlar içerisinde “kendi kendimizin insafsız sansürcüleri” oluruz (Badiou, 2010: 361). Bundan dolayı artık dünyamız emperyalist ve sosyalist kamplar ya da burjuvazi ile proletarya arasında bir mücadele olarak sunulamaz. Konuya Simon Critchley’in, Marx’a dayanarak anlattığı toplumun, yalnızca iki toplumsal sınıfın mücadelesine indirgenemeyecek kadar karmaşık bir yapıya sahip olduğu düşüncesi örnek verilebilir (Critchley, 2010: 100); (Selim, 2021: 1640). Bununla birlikte söz konusu olan artık barbarlık ile medeniyet arasındaki tartışma da değildir. Asli olarak yönelmesi gereken alan, hakikatin karşısında olan bir kapitalist fikir birliğidir; bu tavrı otoimmün hastalık gibi kendi kendini yok eden mantık-dışı bir durum yaratmaktadır. Bundan dolayı Badiou, kapitalist “fikir birliği” üzerinde durulması gerektiğini söyler. Çünkü bu düşünce biçimi, çağdaş dünyanın imtihanı gibidir. Çağdaş dünyanın yozlaşmış sanat, bilim, aşk ve politika gibi farklı hakikat koşulları, kapsayıcı “aynı”lığın içerisinde fikir birliğine hizmet etmekten başka bir işlev üstlenmemektedirler (Badiou, 2014: 28-32). Fikir birliği içerisinde felsefenin mantık arzusundan yoksun kalmış bu hakikat koşulları, felsefeyi araçsal bir konuma sürüklemişlerdir. Felsefenin bir araç hâline getirilmesi, felsefi düşünmenin bütünü tek bir hakikat koşuluna “dikişlemek” demektir. Bu “dikişleme”, felsefenin özgün (sui generis) durumundan fethedilmiş bir düşüncenin tahakkümü altına girmesini ifade eder (Badiou, 2015a: 55). O, özellikle bu açıdan XIX. yüzyıldan sonra “dikişleme”lerin felsefeyi ele geçirdiğini belirtir; bu dönem için felsefenin alacakaranlığa girmesi ifadesini kullanmaktadır. Badiou, ilk olarak pozitivizm ya da bilimsel dikişin felsefeyi etkisi altına aldığını ifade eder. Bilimsel olanın felsefeyi kuşatması ile birlikte analitik felsefe ön plana çıkmaya başlamış; bu analitik felsefe “kökenini Wittgenstein ve Carnap’la birlikte Viyana çevresinde bulan ve bugün tüm İngiliz ve Amerika üniversite felsefesine

hâkim olan bir akımdır” (Badiou, 2015b: 22). Bu analitik anlayış, dilin sınır ve kuralları ile anlam ve anlamsızlık açısından hakikat arayışının gizemini yok etmiştir. İkinci olarak, bu akımın benzer bir yönelimini paylaşan diğer bir akım, ünlü isimleri Heidegger ve Gadamer olan hermeneutiktir. Bu akım, felsefedeki hakikatin belirsiz, örtük olan anlamını ortaya çıkarmak isterken onu yorumun basit kavramlarına teslim eder (Badiou, 2006: 14). Bu akımlarla birlikte üçüncü olarak, hakikatin tarih, özne, ilerleme, devrim, tümel insanlık fikrinin söylemlere esir edildiği bir diğer nihai akım postmodernizmdir. Bu akımda ise hakikat ve özne ilişkisini yapısöküme uğratarak hakikatin varlığı açısından açığa çıkan bir özne fikri yerini, yeni/farklı yaşam tarzları icat eden hazcı öznel biçimlere bırakmıştır (Badiou, 2015b: 27). Bunlarla birlikte o, kapitalizmin hakikat krizini oluşturan meta, para ve güvenlik engellerinin risk, isyan, mantık ve evrensellik arzularını yok etmemesi için analitik, hermeneutik, postmodern akımlarının reddedilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu akımlardan hareketle klasik hakikat üzerinde büyük yaralar açılmış ve bu yaraları tedavi için de radikal muhafazakârlık, insan hakları, “öteki” etiği gibi anlayışlar ön plana alınmıştır. Badiou’ya göre bu anlayışların sosyal etki alanları üzerinde hâkimiyet kuracağını Nietzsche ve Marx keşfetmişlerdi. Ancak Marx, felsefi düşünme arzusunu bilimle birlikte politikaya dikişlemiştir (Badiou, 2015a: 57). Nietzsche ve Heidegger de pozitivizm ve tarihsel “dikişleme”lerden farklı olarak felsefeyi sanata dikişlemişlerdir. Artık felsefeciler politika ve bilim ile birlikte “şair elbisesi”ni de giymek zorunda kalmışlardır.

Nihayetinde geldiğimiz noktada, bilimsel dikiş felsefenin kılcal damarlarına sızmakta, politik dikiş liberal pragmatik savunulardan beslenmeye devam etmekte, sanat dikiş romantik, klasik ve pragmatik kültürel dilbilimlere teslim edilmekte, aşk koşulu ise bedensel olana yönelmektedir. Badiou’ya göre çağımızda hakikat, Batı’da bilimin, Doğu’da politikanın, Batı Avrupa’da şiirin, Levinas ile birlikte “aşkın” uşağı haline gelmiştir (Badiou, 2015a: 60). Bu açıdan felsefi hakikat kendi koşullarına dikişlenme ile adeta bir anlamsal bir dönüşüme uğramıştır. Bununla birlikte akıl veya felsefi arzu olarak mantık krizi içerisinde felsefenin sonunun geldiği ilan edilmiştir. Bu durumda, herkesi kapsayan hakikatin canlı koşulları olan kavramların nerede olduğunu ve nasıl ortaya çıkarılması gerektiğini unutmuş durumdayız (Badiou, 2015d: 218). İşte çağımızdaki felsefe krizi bu post-truth dönemde, felsefe arzusu olarak evrensellik büyük bir hakikat yozlaşması içerisinde kalmıştır. Özellikle hakikatin politik, etik gibi ideolojik krizlerin etkisinde kalmasının asli sebebi, üçüncü felsefe arzusu olan evrensellik kavramının kimlik siyaseti ve “öteki” etiğine indirgenmesidir. Bu indirgeme ile bir hakikatin inşa edilip edilemeyeceğinin olanağı üzerinde durmak önemli görünmektedir. Daha sonra Badiou’nun hakikat düşüncesi açısından evrensellik kavramının ve felsefi arzu olarak risk kavramının nasıl bir etki taşıdığına analiz edilmesi gerekir.

Kapitalizmin Alacakaranlığında Hakikatin Taklidini İnşa Etme Çabaları

Badiou'ya göre hakikate özgü değerlerin temel düşmanı küreselleşme sürecinin ortaya çıkardığı tek tipleştirmedir. Bu küreselleşme süreci, dünyayı bunalıma, çatışmalara, çaresizliğe, hakikatin modasının geçtiği bir duruma sürüklemiştir. Baudrillard'ın belirttiği gibi artık hakikat yerine kitleye metafiziksel anlamda Tanrı'nın imgesi, kilisedeki törenler ve gösteriler kalmıştır (Baudrillard, 2019: 15). Kitlelerin kendi yerel özgün anlamları küreselleştikçe, yaratıcılık yerini popülizme, cesaret yerini konformizme, anlam ise yerini post-truth illüzyonlara ya da gösterilere bırakmıştır. Hakikatin evrenselliğinin küreselleşme ile yok edilmeye çalışılması, hakikat ile bağlantılı olumlu değerleri de ortadan kaldırmıştır. Örneğin Keyes'e göre hakikat kavramının ahlaki ve değersel kökenleri vardır; Fas dilindeki "hakk" kavramı yalnızca hakikati ya da gerçekliği değil, kişilerin ödevlerini, Almanca'daki *treu* kavramı sadece hakikati değil sadakate dayalı anlamını, İngilizce'deki *truth* kavramı sadece hakikati değil güvenilirliği de simgelemektedir (Keyes, 2019: 35). Yani toplumsal açıdan cesaret, sadakat, bağlılık, güvenilirlik gibi kavramları tesis eden hakikat olmadan amaca yönelik yaşam dünyası da anlamsızlık barındırabilir.

Çağımızda emperyal politikaları devam ettiren neoliberal iktidarlar, hakikat ile ilişkili olan temel kavramları kapitalizmin araçlarını kullanarak insanlığın felakete götürme noktasında suç ortaklığı yapmaktadırlar. Bu araçlar; "Metanın hâkimiyeti, iletişimin egemenliği, paranın evrenselliği ve üretimde ve teknikte uzmanlaşma; bunların hepsi öznel olarak kişisel güvenlik hesabıyla birbirlerine bağlıdır" (Badiou, 2015b: 22). Kapitalizmin bu güvenlik araçları ile birlikte oluşturulan konfor alanı, öznelerin daha iyi mutluluk ve özgürlük arayışlarına girmelerini engellemektedir. Bundan dolayı "Özgürlük, meta üretiminin sonsuz harenlenmesi ve ondan hareketle parasal soyutlamayı tesis eden şey içinde kodlanmış ya da önceden kodlanmış durumda"dır (Badiou, 2015b: 19). Özgürlüğün anlamının kaybolduğu bu dünyadaki esaret altındaki bireyler, kapitalizmin bu suç ortaklarının oluşturduğu araçlarla "güvenlik altında tutma" yalanı ile "kurban insan" tasavvuruna yönelmektedirler. Bu "kurban insan" anlayışı, bireyi hakikatten uzaklaştırmak için onu bedensel, maddesel aciz ve yardıma muhtaç bir yaratık olarak tanımlamak demektir (Badiou, 2004: 26-28). Yani insan yardım beklentisi altında eylem, ayaklanma ve isyandan uzak bir hayvan haline gelmektedir. Badiou, kapitalizmin bu insan tanımını kabul eden kitle için "insan-hayvan" benzetmesini yapmaktadır. Ona göre özellikle kapitalizmin cellatları olarak belirttiği Batı ülkeleri, "insan-hayvan", "kurban insan" bakış açıları ile insan haklarına yön vermek istemektedirler. İnsan hakları, "kötülük görmeme hakları" olarak insanın bedeninin ve kültürel kimliğinin kötülüğe uğramaması üzerine dizayn edilmiştir (Badiou, 2004: 25). Bu açıdan, insan hakları, Batı sermayedarlarının, sömürsünün yeni bir dönüşümünü temsil etmektedir. Yani insan hakları, haksızlığa karşı bir ses değildir, tam aksine Irak'taki ölümlerin kalıntıları insan

hakları medeniyetinin görüntüsüdür (Badiou, 2018: 123-124). Ona göre kapitalizmin cellatları, insanlığa umudu bir işkence olarak vermekten başka bir vasıf üstlenmemektedirler. Bundan dolayı insanlığa "kurban" statüsü veren kapitalizmin insan hakları üzerinden bir hakikat inşa etmesi imkânsızdır.

Çağımızdaki diğer bir hakikat inşa düşüncesi de "öteki" inancıdır. Badiou, bu "öteki" inancı üzerinden kapitalizmin hakikatine dayalı yeni bir dünya inşa edilebilir mi sorusunu ele alır. Badiou bu "öteki" inancını sistematik olarak Levinas'ın ortaya koyduğunu belirtir. Badiou'ya göre "öteki" inancını ya da "öteki" etiğini kökenleri ile birlikte ortaya koyan Levinas'ın "teolojinin hizmetkârı" bir felsefe ile insanlığı hoşgörü ve fanatizm arasına hapsetmekten başka bir anlam geliştirememiştir (Badiou, 2004: 35-37). Benzer olarak, Derrida "öteki"ye karşı sorumluluğu bir evrensel hakikat üzerinden değil de düzene karşı bir ihanet üzerinden konumlamak istemekte; Irigaray da, evrensel bir hakikat üzerinden değil de, farklılık yasaları ile anlam arayışını yüceltmek istemekte; nihayetinde Spivak'ın "madun" kavramı ile "öteki"ne karşı sorumluluğu sınır noktasına doğru götürmektedir (Hallward, 2004: 157-160). Bu gibi "öteki"ne yönelik bakış açıları, farklılık etikleri, çok kültürlülük anlayışları, evrensel bir hakikatten yoksun oldukları için kapitalizmin "bencil hesabın buzlu suları"na teslim olmaktadır. Kapitalizm "öteki" kimlikler yaratır, bu kimlikler ırk, dil, din, ideoloji açısından mücadele ederlerken, evrensel hakikat mücadelesini unutulabilirler. Bu durumda yapılması gereken, kapitalizmin sözcülerinin her alanda vurguladığı "öteki"ne karşı sorumluluk veya sadakat yerine, evrensel hakikatin "aynı"lığına sorumluluk ve sadakat duyulması gerekir.

Badiou'ya göre evrensel bir hakikatten yola çıkıp, eşitlik, kardeşlik ve "aynı"lık üzerinden bir inşa yapmak zorundayız. Hakikati başlatacak olan politik olaya ya da harekete katılanlar arasında Müslüman, Hristiyan, "örtülü" kadınlar, "başı açık" kadınlar, aydınlar, işçiler, yaşlı veya gençler gibi tüm kimlikler eşit ve özgürdür (Badiou, 2017b: 128-131). Hakikatin evrensellik ifade edecek hareketi bir kimliğe indirgenemeyecek kadar sınırsız ve sonsuz bir geleceğe aittir. Bununla birlikte o, öznenin inşa edilecek evrenselliğe dayalı hakikat üzerinden kapitalizmin güvenli duvarlarını yıkması gerektiğini belirtmektedir. Daha sonra, hakikatin kapitalizm dünyası içerisinde yeni bir amaç olarak kendisini görünür kılması gerekmektedir. Badiou, "kurban" insanın yöneldiği kendini dayatan bir hakikate, zorunlu bir mutluluk anlayışına ihtiyaç olmadığını, gerçeğin bir süreç ile açığa çıkarılabileceğini belirtir. Bu anlayışa dayanarak, pasif özneler için bir etiğin olmadığını, tikel hakikat koşulları üzerinden aktif öznelerin hakikate dayalı etikleri ortaya çıkarabileceklerini ele alır (Badiou, 2004: 13). Görüldüğü gibi öteki etiğini reddetse de Badiou'da pasif ve aktif özne ayrımı yapar. Çünkü aktif öznelerin hakikat koşulları temelinde insanlığı "aynı"lık ya da kardeşlik statüsü altında kuşatacak evrensel bir temel inşa edilmesi zorunludur. Bu evrensel temel, dini, kimliği, dili ve ırkı önemsemeyen gelecekte ortaya çıkacak olan özgür insanlığı inşa edebilir.

Hakikatin Evrenselliğinin Anlamı

Badiou'ya göre Platon'dan itibaren hakikatin evrenselliği açısından felsefenin içindeki gizemi ifade eden "insan-dışılık" kavramı olmuştur (Badiou, 2009b: 84). Bu kavram, Platon ile başlatılamaz ancak onun farklı hakikat koşulları ile hakikati felsefe açısından ifade etmesi değerlidir. Bu kavram, insan doğasını aşan ya da insani sonlu düşünceye indirgenemeyen ve de salt düşünce yerine arzuyu çağırarak bir yapıdadır (Badiou, 2009b: 90). İnsanmerkezci kavramlar ölümlü olmayı, sınırlılığı, kesinliği ifade ederken, hakikati ifade eden "insan dışılık" içerisinde belirsizliği ve şeyliği barındırır. Badiou bu noktada, "insan dışılık" ifadesinin asli anlamı felsefi arzu olarak yönelme iken bu anlamın çağımızda kesinliğin hâkim olduğu sömürü düzenini istemeyi belirten "cehalet arzusu"na dönüştürüldüğünü belirtir. Çağımızda olasılık, belirsizlik, risk, "meydan okuma" gibi yönleri olan felsefi arzu dışlanarak, kesinlik, kural, zorunlu yasalar ve hayatın tüm yönlerini bürokratik gözetimin altında yaşayan bir "insan dışılık" ortaya çıkmaktadır (Badiou, 2015c: 32-33). Bu sömürü altındaki felsefi arzudan uzak insanlığın yerine tekrar hakikat arzusuna yönelik "insan dışılık"ın yaratılması gerekir, bu yaratmanın temelinde ise felsefi arzu olmalıdır. Çünkü Badiou, felsefi arzunun hakikatin varlığından şüphe duyulmamasının sebebi olduğunu ifade eder (Badiou, 2013a: 132-133); hakikatin "insan dışılık"ını bize verecek olan felsefi arzunun sınırsızlığıdır. Bu noktada o, "insan dışılık" açısından felsefenin hakikatinin ifadesi olan evrensellik çağrısını ya da davetini ifade etmek için sekiz temel tez ortaya koyar; onları inceleyip daha sonra hakikatin risk, cesaret gibi kavramlarla ilişkilerine değineceğiz.

Badiou'ya göre evrenselliği ifade edecek olan düşüncenin gizemidir; bu düşüncenin çağrısına kulak veren aktif özneler hakikati duyabilirler. Bu açıdan o, hakikatin ifadesi olan evrenselliğin birinci tezini şöyle ifade eder; "evrensel olanın temel unsuru düşünmedir" (Badiou, 2009b: 37). Evrensel olan ile ilişkiyi anlamlandıran düşünce özünde açığa çıkar; bu evrensel anlamın düşünce davetini her özne duyamaz; çünkü öznenin düşünce serüveni, aktif ve pasif olarak iki biçime ayrılmaktadır. Pasif özne, kapitalizmin normal yaşamına uyumlu iken, aktif özne ise bu yaşamdan bir kopuş gerçekleştirmiştir. Bu açıdan Badiou için aktif özne, evrensel hakikat arayışı için kendi sıradan yaşayışına bir "delik" açmayı başarabilir (Badiou, 2004: 52). Bundan dolayı, Badiou'nun öznesi, sıradan dünyaya "delik" açıp hakikat sürecine girerek kendini aşar; yani özne hakikat sürecinden önce değil sonra var olmuş olur. Çünkü özne, hakikat süreci içerisinde belirsizlik ifade eden kavramların olumsuzluklarına katlanarak varoluş sahibi olabilir. Badiou, bu olumsuzlukların yarattığı "anlam dışı" hakikatleri belirtmek için dört temel kavramı (karar verilemez, ayırt edilemez, türeyimsel, adlandırılmayan) şu şekilde açıklar: "Karar verilemez olan olayla ilgilidir (hakikat yoktur, meydana gelir), ayırt edilemez olan özgürlükle ilgilidir (hakikatin güzergâhı zaptedilmiş değildir ama tehlikelidir); türeyimsel olan varlıkla ilgilidir (hakikatin varlığı, bilginin

bütün yüklemelerinden çıkarılmış sonsuz bir kümedir); adlandırılmayan iyilikle ilgilidir (adlandırılmayanı adlandırılmaya zorlamak felaket yaratır)" (Badiou, 2006: 118). Bu kavramlar öznenin varoluşunun gerçekleştiricileriyken, aynı zamanda yeni bir dünyanın da hazırlayıcılarıdır; yani onlar kapitalizmin düzeninden ve güvenlik duvarlarından kopuşu da sağlarlar. Örneğin, politik hakikat koşulu olan Fransız Devrimi olayından sonra açığa çıkan evrensellik, eşitlik, özgürlük gibi kavramlardan daha da önemlisi, ona sebep olan, karar verilemez, ayırt edilemez, türeyimsel, adlandırılmayan kavramların düzenden kopuşu sağlayacak olan özgün anlamlarıdır.

Badiou'ya göre hakikat koşulu olan politika açısından Fransız Devrimi'ni açığa çıkaran ya da düzen dışına doğru kopuşa sebep olan kavramların en asli yönleri özgün tekillik barındırmalarıdır. Bu da hakikatin evrenselliği için ikinci tezi ortaya koyar: "Bütün evrensel olanlar tekillik, yani bir tekilliktir" (Badiou, 2009b: 40). Bu tekillik, kendi başınlığı, sadakati, cesareti, tutarlılığı bir arada ifade edebilecek kudrete sahiptir. Çünkü bu tekillik, düzen dışına gedik açmayı, hakikatin gizemine ortak olma gibi büyük bir sorumluluğu ya da yükü içerisinde taşır. Bu sorumluluk taşınması zor olan, yalnızca aktif militan öznelerin yönelebileceği hakikat sürecinin devamlılığını simgeler. Hakikat süreci boyunca sorumluluk, sadakat gibi kesin olarak ayırt edilmeyen ve karar verilemeyen kavramlara özgün tekillikler denir; onların anlamı, kendisi içerisinde adlandırılmayana yöneliktir. Yani tekillikler, bir anlamda hakikatin bilinmezliğini barındıran tohumlardır.

Tekilliklerin kendilerini açmasını sağlayacak olan hakikat sürecinin başlangıcı olayın kendisidir. Bu noktada evrenselliğin üçüncü tezi açığa çıkar; "Evrensel olana dair ne varsa, olayda ortaya çıkar ve olay, durumların özgüllüğüne bağlı değildir" (Badiou, 2009b: 41). Olay, yerel bir durumdan hareketle özgün ve yeni değerleri ifade ederek anlam kazanmaktadır. Yani olay, öngörülemeyen süreç, kapitalizmin güvenlik duvarlarını aşan bir kopuş, özgünlük içeren his, yaratıcılık barındıran içsel bir yönelim açığa çıkarır (Norris, 2009: 9-10). Yerel bir durumdan türeyen olay, hakikatin koşullarının (bilim, sanat, aşk ve politika) olumsal veya benzersiz güçlerinin açığa çıkmasını sağlar. Hakikat sürecinin temelinde kapitalizmin zorunluluk düzenini yıkıp kopuşa sebep olan kıvılcım "an"ını ifade eden olay vardır. Bu olay ile birlikte yaşanan kopuş, "Alışıldık olandan yerleşiklikten kopma"dır (Badiou, 2011b: 135). Birey bu kopuş ile birlikte aktif düşünme içerisine girerek, evrensel olan unsuru inşa etmektedir. Örneğin Fransız Devrimi, Mayıs 1968 olayları veya sanatçının ortaya çıkardığı yaratıcı bir resmi olanaklı kılan anlam, sistemin sınırları dışında kopuş ile birlikte risk, isyan, sadakat, cesaret, eşitlik gibi değerlerin inşa edilmesidir. Bir toplumda ne kadar bir olaya sebep olacak risk, isyan olasılığı varsa, kadar da sisteme delik açacak kopuşlar olabilir.

Badiou, olayın hakikatinin ortaya çıkardığı evrenselliğin çağrısının, risk alma olasılığını içerisinde taşıdığını belirtir. Hakikatin evrenselliği bir durumun içindeki olayla ortaya çıkarken, bu olayı "şimdi"de başlatan özneler, yeni bir yaratıma dâhil olmuşlardır. Bundan dolayı hakikat sürecinin

dördüncü tezi; “Bir evrensel, başlangıçta kararlaştırılmaz olanda karar kılmayla ortaya çıkar” (Badiou, 2009b: 44). Örneğin politik hakikat açısından çağımızdaki küçük ölçekli de olsa İspanya’daki “Los Indignados” adlı eylemlerle, Tunus ve Mısır’daki ayaklanmalarla, farklı kimlikten birçok grup o “an” ya da “şimdi” içerisinde ortak karar açısından bir araya toplanmışlardır (Badiou, 2017b: 64, 152). Bir olayı başlatan özneler, zorunluluk ve çıkardan farklı olarak gönüllülük açısından olasılık özelliğini içerisinde taşırlar (Badiou, 2004: 73). Bu olasılığın anlamı, olay ile başlayan hakikat sürecine yönelik sadakatin gerçek bir hakikate götürüp götürmeyeceğinin tam olarak bilinmemesidir. Bu da Badiou’nun tam olarak açıklayamadığı ve eleştirilen yönüdür. Yine de kapitalizmin her şeyi tanımlamasına ve belirlemesine karşı olarak ortaya çıkan bir olayın tetiklediği hakikat sürecinin kesin olarak bilinmesi, hakikatin belirsizliğine ve özgünlüğüne zarar verebileceğini unutmamak gerekir. Çünkü asli olarak hakikat, kapitalizmin her şeyi tanımlama isteğine karşı olasılığı ve bilinmezliği ifade etmektedir. Örneğin Nazi Almanyası, kendine belirli olay ile başlayan bir hakikat süreci inşa ederek, bir hakikat yaratmak istese de hakikatin belirsizlik açısından tanımlanamayan ya da doldurulamayan kimlik/din/dil boşluğunu adlandırmaya çalışarak gerçek hakikati dışlamıştır. Görüldüğü gibi her yenilik, özgün bir biçimde sistem dışına yönelme ya da yeni bir alan açma gerçek olayın ortaya çıkardığı hakikate sahip olmayabilir.

Badiou, her yeniliğin hakikat barındırmadığını açıklamak için üç kavramı (taklit ya da terör, ihanet ve felaket) ele alır. Olayın temelinde eğer daha önceki tarihsel olayların kavramları ödünç olarak alınıp kullanıyorsa bu hakikat taklidir; daha sonra olayla başlayan süreç içerisinde ortaya çıkan zorluklara özneler katlanamıyorsa bu hakikate ihanettir; nihayetinde hakikatin temelinde bulunan eşitlik, evrensellik, sadakat yerine fayda, kimlik, ırk adlandırmaları varsa bu da felakettir (Badiou, 2004: 75-76). Bu hakikat süreci sırasında taklit, ihanet ve felaket kavramlarının oluşmaması için kapitalizme karşı ortaya çıkacak olan olayın kan bağına, toprağa, ırka, geleneklere, kültürlere, adetlere dayanmayıp evrenselliğe, eşitliğe ve sadakate dayanması gerekir. Bununla birlikte sistem içerisindeki belirli dogmatik veya sınıfsal kavramlardan hareketle ortaya çıkacak olan olay, belirsizlik, risk ve isyanı içermediği için yeni bir hakikati açığa çıkarmaktan da yoksundur. Hakikatin belirsizliği, süreç içinde herkesi kuşatan evrensel açıdan gönüllü bir katılımı karar verilemez bir olasılık içinde sunmaktadır. Bu hakikatin evrenselliğinin nasıl inşa edileceği ile ilgili bir yönerge bulunmamaktadır. Çünkü hakikat süreci, bugüne değil geleceğe yönelik bir çıkarımdır.

Badiou, geleceğe yönelik olarak inşa edilecek hakikat koşullarının, çağın ilke, norm ve standartlarının ötesinde anlam taşıyacağını belirtmektedir. Hakikat koşullarının içerisindeki özne, dünyayı algıladıklarıyla değil, ayırt edemedikleriyle değiştirir (Badiou, 2005b: 342-343). Bu özne, dünyayı değiştirmek için normalin dışında özgünlüğü ifade eden bireysel duygu ve düşünce çıkarımlarını sunmalıdır. Bu açıdan beşinci tez; “Evrensel olan, çıkarım

formuna sahiptir” (Badiou, 2009b: 47). Yani felsefi arzu olarak hakikat, “şimdi”nin içerisinde ortaya çıksa da geleceği çıkarım açısından inşa eden bir yapıdadır. Onun etisinin temelinde “devam et” ifadesinin olmasının sebebi gelecek kavramının asli hedef olmasıdır. Hakikat süreci başladıktan sonra bu sürece sebat etmek ve sadık kalmak geleceği inşa eder. Bu inşa, evrensel açıdan çıkarım, isyan, rastlantı, risk gibi kavramların düzenin dışında yeni olasılıklar barındırması ile olanaklı hale gelebilir. Ancak bu risk ve isyan gibi kavramlar, mantık kavramı ile zorunlu bir ilişki içerisindedir; çünkü hakikati başlatan kavram arzu olsa da, özneleri bu hakikat etrafında toplayacak olan mantık kavramıdır. Bundan dolayı Badiou, bir hakikati hem bir olaya duyulan arzu hem de bilgi alanının dönüşümünün getirdiği ortaklık olarak tasarlamaktadır (Badiou, 2006: 27). Çünkü fikir ortaklığı olmadan insanlık esaret altında kalacağı için yeni alanlar açacak yaratımlar ya da özgün düşünceler ortaya çıkamaz; bu insanlık kapitalizmin hayvanileştirmesine maruz kalabilir (Badiou, 2013a: 35). Bu durumda, insanlığı kurtarabilecek olan aktif özneler ya felsefi arzuları ile kapitalizme kopuş veya “delik” açacaklar ya da kapitalizmin egemen kıldığı hayvanileşmenin etkisi altında kalacaklardır.

Aktif öznenin hakikat sürecine girmesi ya da düzene “delik” açması için anlam çıkarımlarının temelinde dogmatik, bütünsel, kuralcı bir tarzda değil, bireysel açıdan yorumlanması gerekir. O, buradan hareketle hakikatin ifadesi olan altıncı tezi şöyle açıklar: “Evrensel olan tek anlamlıdır” (Badiou, 2009b: 50). Evrensellik hakikatin kapsayıcı anlamını içerisinde taşımaktadır. Ona göre bu kapsayıcı anlamı ortaya çıkaracak olan hakikat arzusu şunu ifade eder: “İki kez inanmanı gerektirmeyecek şeyleri sev” (Badiou, 2009a: 331). Hakikat arzusu ya da sevgisi öznelerle tek anlamlılık üzerinden evrensel olan hakikati sunar; ancak, hakikat arzusu, farklı öznelerce farklı hakikatler yaratmayı da içerisinde barındırır. Yani hakikat, bir grubun tekelinde değil özgür, cesaretli, tutarlı olan aktif bireylerin sadakatleri ile anlam kazanır. Hakikat, kimliklere özgü olarak öznelerden farklı hiçbir şey talep etmemektedir. Badiou’nun hakikat arzusu, öznelerle bir kere inana geldiğin şeyi sev düsturunu sunar; çünkü hakikat taklit, gösteri için değil tek bir “gerçek yaşam” için amaçtır; bu amaç ise mücadele kavramını sürekli vurgular. Öznelerin varolma çabaları arttıkça, gelecek açısından hakikat arzuları da artarak kapitalizme yönelik ayaklanmanın gerçek temsilcileri hâline geleceklerdir. Bu özneler, varolma çabalarıyla gelecek için nasıl bir inşanın olanaklı olduğuna kendileri karar verecek onlar, hakikatin bu gelecek inşasının engellenemez bir arzuyla içerisinde taşıdığını belirli açılardan öğreneceklerdir.

Badiou’ya göre aktif öznenin hakikate yönelik arzusu, sınırlanamazdır; çünkü hakikat, düzen, sınır, kapitalizmin güvenlik duvarlarının dışında bir yeni meydan okumayı içerisinde taşır. Hakikate duyulan arzu, yeniliğe, yaratıcılığa, özgünlüğe duyulan sonsuz arzuyu ifade eder. Bu noktada yedinci tezdeki hakikat şöyle açıklanır; “Her evrensel tekillik sonlandırılmazdır ve ucu açıktır” (Badiou, 2009b: 52). Felsefi hakikat arzusu, hakikatin bilim, sanat, aşk ve politika koşulları açısından tekillik barındırır da onun belirsizliği

türeyimsel bir sonsuzluk barındırır. Örneğin hakikat koşulu olan aşk, iki kişi arasında bir karşılaşma olsa da sonsuz icat etme ve ilan etmeyi içinde taşır. Bu aşkın ilan edilmesi liberallerin kavrayamayacağı, aktif öznelerin kavrayacağı bir durumdur. Kapitalizmin güvenlik duvarlarının içerisinde gerçek aşkı yeniden icat etme, hakikatin arzusunu, belirsizliğini ve ayırt edilemezliğini yüceltir. Nihayetinde, “Dünya gerçek anlamda yeniliklerle dolu, aşk da bu yenilenmenin içinde yerini almalı. Güvenliğe ve rahatlığa karşı riski ve serüveni yeniden icat etmeli”dir (Badiou, 2011d: 18). Bu icat etme çağın konforuna karşı mücadele üzerinden “delik” açmak veya “kopuş” yapmaktır. “Şimdi”de açılacak bu “delik”ten hareketle hakikatin arzusu gelecekteki öznelerle taşınabilir.

Hakikat süreci bir olay içerisindeki kopuş ile başlayarak aktif öznelerin geleceğe yönelik tavır, duygu ve düşüncelerindeki tutarlılıkları üzerinden devam eder. Eğer aktif özne, olayın içerisine girdiğinde tutarsız tavırlar geliştirmeye başlarsa cesareti ve sadakati hiçbir anlam ifade etmemeye başlar. Bu anlamda sekizinci tez; “Evrensellik, sonsuz, kapsayıcı çokluğun doğru kurulumudur” (Badiou, 2009b: 53). Eğer aktif özne, tutarlı bir şekilde, hakikat sürecine katılır ve devam ederse hakikatin sonsuz kapsayıcılığını dışarıya vurur. Buradaki önemli nokta, öznenin hakikat sürecine katılması ya da hakikatin izini sürmesi yetersizdir; çünkü özne, ortaya çıkacak olan kopuş sırasında kendisini bir olaya dâhil ederken “şimdi”de yaratım içerisinde bir yenilik ortaya çıkarmalıdır (Badiou, 2009: 508). Daha sonra bu yaratım üzerinden aktif özne, hakikatin koşulları olan politik, aşk, sanat ve bilimin değer üreten tavırları ile evrensel yönlerini açığa çıkarabilir; böylelikle özne, sonsuzluğa yönelik bir taşıyıcı kuvvet oluşturabilir. O, hakikatin bu evrensellik tezi ile insanlığın geleceğini tesis etmek için gerekli bir kuvveti öznelerin taşıması gerektiğine değinir. Bu kuvvet, öznenin olaya yöneldikten sonra kendi içerisindeki icat ve keşif yoluyla anlam kazanır; böylelikle özne ve hakikat arasında bir varoluşsal bağ kurulmuş olur. Badiou, özne ile hakikat arasında kurulan bu varoluşsal bağa ya da hakikatin bilinmeyen yönü ve öznenin bilinen yönü arasındaki ilişkiye tutarlılık demektedir (Badiou, 2004: 56). Bu tutarlılık bağının güçlenmesi için olay üzerinden ortaya çıkan hakikat sürecindeki zorunluluklara bireyin sebat etmesi gerekir; bu sebat etme “vazgeçme” ifadesi ile anlam kazanır. Badiou, sebat etmeden kaynaklı tutarlılık bağının bozulmasını şu örneklerle açıklar: “Özne oluşumdan çekilme, müstehcen bir arzunun çekimi yüzünden bir aşk ilişkisini koparma, “ikbal peşinde koşmanın” vaat ettiği rahatlık yüzünden siyasi bir davaya ihanet etme, kararlı bilimsel araştırmanın yerine ikbal ve ödül kazanma kaygısını koyma ya da avangardı “modası geçmiş” ilan edip reddeden bir propagandanın örtüsü altında akademizme gerileme ayartısı” (Badiou, 2004: 63).

Badiou’ya göre öznenin hakikat sürecindeki kendini gerçekleştirmesini sağlayan varoluşsal eklenti ya da bağ çağımızda ortadan kalkmıştır; çünkü özne kavramı, ideolojik ve araçsal olan değerler üzerinden biçimsel hazlara indirgenmiştir. Bu indirgemenin temel yolu, “insan doğası” ifadesinin icat edilmesine kadar geri götürülebilir.

İnsan doğası ifadesi özneyi, insan-dışılık olarak ifade ettiğimiz evrensellekle teması kesmek için uydurulmuş yüzeysel bir kavramdır. Bu insan doğası ifadesi, insanın ideolojik ve tarihsel bir varlık olduğunu ve onu anlamının yolunun kendi özniteliğinde bulunduğunu belirtmektedir. Böylelikle öznenin bir hakikat sürecindeki varoluşsal olandan ayrılmasının önü açılmıştır. İnsan doğası ile birlikte “öteki”, kimlik, farklılık etiği gibi kavramlarla, özneyi basit, sınırlı kavramlar üzerinden açıklamak popülist bir söylem haline gelmiş; özne, kapitalist kavramlarla birlikte güvenlik araçlarına esir edilmiştir. Nihayetinde, özne için kapitalist dünya, yeni/farklı/özgün inşa faaliyetlerine karşı sıradan/olağan anlamlar sunmaktadır. Bu durumda kapitalist dünyada, insanın belirli bir doğası, kapasitesi olduğu belirtilerek Platon ile birlikte başlayan “insan dışılık” hakikati yok sayılmıştır. Badiou, “insan dışılık” ifadesini ön plana almak için, öznenin kendi gizemine ya da bilinmezliğine sahip çıkması gerektiğini savunur. Bunu şöyle ifade eder: “Ancak görünmeyene dair umut edebilirsiniz” (Badiou, 2009c: 507). Çünkü bireyin gizemli yönü, keşfe ya da arayışa açık olabilir; onun hakikati bilinmezlikte anlam kazanır. İnsan biyolojik olan ölümlü yönünün ya da bilinebilir özelliklerinin yerine hakikatin bilinmezliği üzerinden “gerçek yaşam” a yönelmesi gerekir. Bundan dolayı Badiou, “gerçek yaşam” için risk, olasılık, isyan, cesaret gibi kavramlar üzerinden hakikate yönelmeye teşvik eder.

Hakikat İçin Riske Davet

Felsefi arzu olarak risk kavramı, düzenin, normalin ötesine geçmemiz için bir olanak teşkil eder. Risk alma ile başlayan karar anı, birey için geleceğe atılan özgün bir adımı simgeler. Risk birey için olağan dünyanın sınırlarını aşmak ya da bilinemez olan hakikat ile karşılaşmak için bir kopuşa davet eder. Dufourmantelle, hayatın görünmeyen ve bilinmeyen hakikatleri için risk almanın, varoluşumuz için gerekli olduğunu belirtir (Dufourmantelle, 2021: 15-16). Çağımızda risk almanın gerekliliği, öncelikle kapitalizmin insanları bağımlı kıldığı ihtiyaç, tüketim değerler hiyerarşisine direnmek içindir. Daha sonra özneler risk alarak kapitalizmin itaat sistemine karşı, yeni bir kopuş yapılabileceğini fark edebilirler. Ancak kapitalizmin güvenlik duvarları altındaki pasif bireyler, düzene alıştıkları için risk almaktan ya da belirsizlikten korkmaktadırlar. Bireylerin bu korkuları, yalnızca hakikati değil, hakikat ile ilişkili olan cesaret, adalet, eşitlik, özgürlük, tutarlılık, risk gibi kavramları da dönüştürmüşlerdir. Gerçek hakikat arayıcısının, risk üzerinden hakikat arzusuna yönelmesi gerekirken, bu arayış statü, hak, görev ve yasal sorumluluk kavramlarına indirgenmiştir. Badiou’ya göre kapitalizm, popülizm, para, konfor, yasa, iktidar, güvenlik gibi kavramlar üzerinden “gerçek yaşam” ele geçirilmiştir. Konfor, rahatlık sadece üst sermaye cellatları için istenirken, alt sınıflar sömürünün aracı haline getirilmektedir. Kapitalist yaşama göre eylem yapmak, olayların akışına göre duygu, düşünce durumlarını ayarlayarak, sisteme adapte olmak demektir; bunun aksine davranırsanız, dışlanırsınız (Badiou, 2005a:

237-238). Bundan dolayı günümüzde kapitalist yaşama muhafazakâr, liberal gibi görüşlerle uyum sağlayan bireyler, düzene itaat etmekten dolayı yeni bir kopuş yaratamamaktadırlar.

Badiou'ya göre kapitalist düzenin içerisindeki "cehalet arzusu"ndan ve analitik, hermeneutik, postmodernizm anlayışlardan farklı olarak, hakikati alacakarınlıktan çıkaracak yeni bir tekillik felsefesine ihtiyacımız vardır. Bu tekillik felsefesi, her öznenin bir hakikat ortaya çıkarma kudretine sahip olduğu evrensel ödevci anlayışlardan farklı olarak, olasılıklara açık ancak akıl yasasına bağlı mücadele arayışıdır (Badiou, 2006: 25). Bu hakikat mücadelesi, insanlığın geleceğini yaşamsal çıkarların ötesinde tutarak, adaleti, eşitliği ve evrenselliği var etmek için çabalamaktır. Bununla birlikte bu mücadele, radikal muhafazakârların, liberallerin, sofistlerin "yok etmek", "öfkelenmek", "denetlemek", "imha etmek", "olumsuzlamak" gibi kavramları yerine olumlama, risk, direniş ve uyanış terimlerini geçirmek demektir. Yani kapitalist dünyada hakikate karşı olan kavramları, ideolojileri, dogmaları yok etmemiz veya imha etmemiz düşünülemez; kapitalizm içerisinde bu kavramlar vazgeçilmez olarak adeta kodlarımıza kadar işlemişlerdir. Bundan dolayı bu kavramlarla mücadele etmenin hakikat için hiçbir anlamı yoktur. Bu noktada Badiou için kapitalizme karşı direk olarak mücadeleyi tercih etmediği için burjuvazinin içine hapsolmuş komünist eleştirisi yapılmaktadır. Aslında Badiou'nun vurgulamak istediği, öznenin hakikat sürecinde burjuvazinin kötülükleri ile mücadele etmekten daha çok kendi hakikat mücadelesi ya da yeni veya özgün iyiyi ortaya çıkarma sorumluluğu söz konusudur. Çünkü "Hakikat süreci aynı zamanda yeni bir kurgu sürecidir" (Badiou, 2011c: 97). Özne, bu süreçte kendini aşmak için öncelikle "kopuş" üzerinden kendi varlığını inşa etmek zorundadır. Burada, öznenin kendini nasıl gerçekleştirmesi gerekir sorusu sorulabilir. Öznenin bir durum içerisinde olaya dâhil olarak kapitalist sistemden ayrılması veya yeni bir "delik" açması gerekir. Ancak Badiou'nun eleştirilen yönlerinden birisi, özne başlatacağı olayın hakikat sürecine kendisini dâhil edip etmeyeceğini nasıl bilecektir? Badiou, bu soruya kesin bir cevap vermemektedir. Çünkü özne, başlatacağı olayın hakikat sürecine götürüp götürmeyeceğini yaşam sırasında yalnızca mücadele ederek deneyimleyebilir. Mücadele dışında "hakiki yaşam yoktur" (Badiou, 2015b: 66), yalnızca özne için mücadele vardır. Bu noktada, Antik Yunan dünyasının evrene teleolojik bakışının bir uzantısı olarak şekillenen mutluluk anlayışı (Hamdioğlu, 2015: 96-97) ve aynı zamanda mutlulukçu etik teorilere köklü bir eleştiri getiren ödevci bakış açısı yerlerini mücadelenin hesaplanamaz çatışma, devrim ve dönüşüm kavramlarına bırakmaktadır. Bu açıdan Badiou için öznenin varlığının anlamı teleolojik mutlulukta ya da ödevde dayalı etik teorilerde değil, mücadelede açığa çıkar. Bu mücadele kavramının değeri de, hakikat sürecinde anlam kazanır. Badiou'nun mücadele kavramına yön veren bir kurallar sistemi olmadığı için öznenin hakikat sürecine girerken sürecin neye sebep olacağı veya onun mutluluk, sevinç getirip getirmeyeceği konusunda bilgi sahibi değildir.

Çünkü hakikat doğru veya yanlış seçeneklerinin dışında sonsuz seçenekleri olan bir evrensel sistemi içerir. Bu evrensel sistemin temelinde öznenin yöneleceği olaya ilişkin deneyimler değerli hale gelmektedir.

Hakikat sürecini başlatmak için bir eklenti, kopuş veya gedik ortaya çıkaracak olan olay, öznenin karşısında durmaktadır. Özne yerel bir durumun içerisinde ortaya çıkan olayı farklı hakikat koşulları (bilim, sanat, politika ve aşk) üzerinden deneyimleyebilir. Badiou'ya göre bu koşulların içerisinde ortaya çıkan bir olayı başlatacak olan özne karar verilemezlik ve risk içerisinde kalmaktadır. Risk kavramı ile birlikte kapitalizmin güvenlik alanı dışına çıkarken karar verilemezlik kavramı ile de zorunluluk seçeneklerini aşmaktadır. Daha sonra karar verilemezlik ve risk kavramı ile birlikte olaya dâhil olan özne, kapitalizmin zorunlu kavramları yerine olasılık, rastlantı ve tesadüf durumları içerisinde hakikat sürecini takip etmeye çalışır. Ancak Lotta, Duniya ve A.'ya göre, Badiou, özne, olay, hakikat süreci, risk, karar verilemezlik gibi kavramlardan hareketle, başkaldırı hareketini ortaya koymaya çalışırken, mevcut düzeni korumaktan başka bir işlev üstlenmemektedir (Lotta, Duniya ve A., 2014: 14-15). Çünkü Lotta, Duniya ve A., mevcut düzene başkaldırmanın yolunun, mevcut düzeni devrimle birlikte yerle bir etmek olarak belirtmektedirler. Ancak Badiou'nun sistemi yerle bir edebilecek devrim fikrine katılmamasının sebebi, tarihsel olarak öznelere hakikat süreçleri içerisinde ortak pratikler geliştirmeden oluşacak olan yıkıcı bir devrimin, gelecekteki özgür, evrensel ve eşit insanlığı inşa etmesinin çok zor olmasıdır. Çünkü yalnızca olaydan hareketle oluşan hakikat süreciyle kesinlik ve zorunluluğa dayalı hayat ortadan kaldırılabılır ve de özgürlük aslı seçenek olarak belirir (Badiou, 2004: 61-63). Hakikat sürecinde özne, ayırt edilemez olan birçok çelişkilerle karşılaşabilir. Badiou bu çelişkilere, kapitalizmin konfor alanının ortaya çıkardığı yarar veya çıkarıcı ayartmalar demektir. Özneyi bu ayartmalardan kurtaracak olan sadakat kavramıdır (Badiou, 2004: 57). Özne sadakat kavramı ile birlikte hakikat arzusunu, kapitalizmin tatmin olma arzusuna tercih etmektedir.

Hakikat sürecine sadık olarak özne, "kurban insan" kategorisinden sıyrılarak hakikate çıkarsız bir biçimde bağlanır; cesaret ve risk üzerinden onu görünür kılmaya çalışır. Görüldüğü gibi hakikat kavramını ortaya çıkarmak için öznenin zorunlu ilke, standart, buyruk veya ödev gibi kavramlara ihtiyacı yoktur. Bundan dolayı ona göre hakikati bildiği veya hakikate uygun olduğu iddia edilen özne tanımlarından uzak durulmalıdır (Badiou, 2005b: 396-397). Çünkü özne ne hakikatin bilinci ne de bilinçsizliğidir o, hakikat arayıcısıdır. Hakikate yönelen bu arayıcı öznenin temel odaklandığı soru; kendi varlığını nasıl aşacağıdır (Badiou, 2004: 58). Daha sonra şu sorular açığa çıkmaktadır; hakikat koşullarındaki bilim adamı, siyasal aktivist, âşık ve sanatçı özne, hakikati ortaya çıkarmak ve sıradan durumlardan sıyrılarak, kendi varlığını aşmak için türeyimsellik ölçüsünde risk, sadakat ve cesareti nasıl bir kimlik olarak kabul edecektir? Kendi varlığını aşmak için hakikat arzusu ve "gerçek yaşam" düşüncesi nasıl sürdürülecektir? Badiou, bu sorulara,

hakikat ile bire bir muhatap olan öznenin hakikat sürecinde kendisinin cevap verebileceğini belirtir. Bu durumda öznenin kendi varlığını aşmak için girdiği hakikat sürecini nasıl gerçekleştireceğine yönelik yönergenin ilkelerin olmaması ya da hakikatin özne üzerinden inşa edilme çabası göreceliliği ön plana çıkarmaz mı? Bununla birlikte kapitalizmin yasalarını aşmak için öznenin karar verilemez veya ayırt edilemez gibi kavramlar arasında hakikat sürecini yaşamaya çalışması, postmodernizmin ironi, görecelik gibi anlayışlarını desteklemez mi? Badiou, bu gibi soruların cevaplarını tam olarak vermemektedir. Çünkü hakikat, mutluluk, cesaret, “kendini aşmak”, sadakat gibi kavramların tanımlarını vermek, kapitalizm içerisinde özgürlükçü bir slogan üretmekten başka bir anlam ifade etmemektedir.

Hakikat, kanıtlanabilir bilginin kuralları olan yasaların dışında bir yaratıcılık, özgünlük, değişim ve devrim kavramları ile ilgilidir. Yani bilimsel anlamda Galileo'nun yaptığı devrim, sanatsal anlamda yaratılan özgün bir görüş, aşk kavramı için yeniden ilan etme, politika bakımından Fransız devriminin yarattığı etkiler sömürü yasaları içerisinde yeni bir “delik” açmaktadırlar. Bu “delik” kavramı, sıradan düzenin yerine evrensel, eşit ve geleceğe yönelik bir bakış açısı sunmaktadır; bu açıdan hakikat geleceğe yönelik olarak insanlığa bir daveti simgelemektedir. Davetin içerisinde gizlenen meydan okuma, hakikat kavramının gelecek inşası için kapitalizmin içerisinde olay felsefesinden hareketle öznelerin mücadelesini doğurur. Nihayetinde bu mücadele kavramı hakikatin temelindeki şu ifadeleri açığa çıkarır: “devam et” “arzundan vazgeçme” (Badiou, 2004: 55). “Devam et” ifadesi cesaret kavramı ile birlikte umuda sahip çıkılmasını; “arzundan vazgeçme” ifade ise hakikat arzusuna sadakati simgelemektedir.

Aktif öznenin risk alarak kapitalizmin sistemi dışında hakikat arzusuna sahip çıkması, tutarlı bir etik açıdan gelecekte ortaya çıkacak olan eşitlik, evrensellik kavramlarını “komünizmin idea”sı için oluşturması demektir. Badiou, hakikat bağlamında “komünizm ideası”nın Platon'un “iyi idea”sına benzediğini belirtir (Badiou, 2011a: 12). Bir anlamda bu “idea”ya yönelik mücadele etmenin değerli olması, ulaşılabilecek olan hakikatin değerinden gelir. Ancak Badiou'nun “komünizm idea”sı, Platon'un “iyi idea”sından birinci olarak bu hakikate herkesin yönelebilmesi, ikinci olarak ona ulaşmak için özel bir eğitimin olmaması, üçüncü olarak hakikat süreci için düzene karşı risk ve isyan arzularının benimsemesi gibi yönlerden ayrılmaktadır. Bununla birlikte Badiou, “komünizm idea”sı için üç temel ilkeye (siyasi, tarihsel, öznel) ihtiyaç olduğunu belirtir. Siyasi bir hakikat kolektif özgürleşme düşüncesini, tarihsel hakikat insanın geleceğe yönelik cesaretini ve öznel hakikat “kurban insanın” etkin özne olmaya karar verme sürecini etkiler (Badiou, 2011a: 13-15).

Hakikat arayışına komünist hipotez bağlamında öznel bir varoluş kazandırıp kardeşlik kavramı altında bunu birleştirmemiz gerekir. “Gerçek yaşam”ı ortaya çıkaracak olan kardeşlik veya yoldaşıktır. O, bunu şöyle ifade eder: “Kardeşlik, yeni bir dünyanın, dolayısıyla yeni insanın

gerçek tezahürüdür” (Badiou, 2011b: 111). Yeni bir dünyanın temelindeki “gerçek yaşam”, kardeşlik bağlamında yeni bir ortak düşünce için mücadeledir. Bu açıdan Badiou, “gerçek yaşam”ın, “bir fikir için yaşamak” ile aynı olduğunu savunur (Badiou, 2009c: 510). Bu fikir için yaşayan kardeşlik ideali, hakikat arzusu içerisinde olan gelecek “komünist idea”yı formüle edecek olan özne için önemlidir. Ancak Badiou, genel anlamda kardeşliği ortaya çıkaracak ve hakikat sürecini yaşayacak olan öznenin ne olduğunu değil de ne olmadığını belirtmektedir. Bu özne, ne tatmin arzusunu önemseyen “kurban insan” ne savaşçı ne de kahramandır. Bu özne insanlık için bir aktivist rolüne bürünen hakikatin savunucusu olan azınlığın temsilcisidir; bundan dolayı özne ayaklanma, isyan hareketlerinin aktif olarak içerisinde yer almalıdır, o bunu şu cümle ile ifade eder: “Bu hareketlerin öğrencileri olmamız gerekiyor, aptal öğretmenleri değil” (Badiou, 2017b: 170). Öznenin hakikatin temsilcisi olma rolünü kabul etmesi onun için bir onurdur; bu onur toplumun ya da kurumun ona verdiği bir armağan değildir. Ancak hakikat arayıcısı/iz sürücüsü olacak öznenin olayın içerisine girerek bu olayın hakikatini kavrayarak özne konumuna gelmesi nasıl mümkün olacaktır? Bu durumda hakikatin farklı öznelerin olaylar içerisinde açığa çıkardığı evrensel, tutarlı bir deneyim olması nasıl mümkün olabilir? Bu deneyimlerin ortak noktası olarak öznelerin yaşam birliği nasıldır? Bu gibi soruları cevapsız bırakan Badiou'nun kapitalizme karşı mücadele arzusu aşıladığını, ancak, cevaplanmayan birçok soru da bıraktığını açıkça ifade edebiliriz.

Sonuç ve Değerlendirme

Badiou'nun felsefesinden hareketle çağımızdaki başkaldırı, direniş, mantık, isyan, risk ve evrensellik kavramlarının yozlaşmasıyla birlikte hakikat krizinin nasıl bir durumda olduğunu ve bu krize karşı nasıl bir hakikat anlayışı inşa edilebileceğini ele almaya çalıştık. Ona göre hakikat krizi, temelde felsefi arzunun yokluğu ile açıklansa da kapitalizmin açık bir sömürüsü ile görünür kılınmıştır. Kapitalizmin bu açık sömürüsünü gizleyen küreselleşmenin, konformizmin, popülizmin, iletişimin egemenliğinin, güvenliğinin ve refahın etkisiyle insanlık illüzyon durumuna sürüklenmiştir. Badiou, “celladına aşık olan insanlığı” uyandırmak için aktif öznelerin başlatacağı olaydan hareketle isyan ve direniş ile birlikte hakikat sürecini ortaya koymak istemektedir. Hakikatin evrenselligi, içkinliği, tutarlılığı, sınırsızlığı bireylerin “şimdi”deki mücadeleleri üzerinden “komünizm idea”sı için geleceğe taşınabileceğini iddia eder.

Badiou'nun inşa etmeye çalıştığı hakikat, onunla ilişkili olan özne, olay gibi kavramlara yönelik birçok açıdan eleştirel bir değerlendirme yapmak mümkündür. Birinci olarak, mücadelecilik öznenin ortaya çıkardığı kavramın hakikat olup olmadığını bilmemesi ya da hakikatin taklit olup olmadığını kavrayamaması vardır. İkinci olarak, Badiou'nun hakikat anlayışı kapitalizme karşı bir bakış açısı olsa da, kapitalizme yönelik sömürme, yozlaştırma, yabancılaştırma gibi gerçek tespitlerden çok tanımlanamayan bir hakikat sürecinden bahsetmektedir.

Üçüncü olarak, gelecekte ortaya çıkacak olan eşitlik ve evrensellik kavramlarının özgürlük ve mutluluğu inşa edebileceğini hayal ürünü şeklinde ele almaktadır. Bu açıdan fütürist olduğuna dair eleştiriler yapılsa da, o, “şimdi”nin içerisinde durumun eklentisi olan olay üzerinden ortaya çıkarılacak hakikat sürecinin geleceği etkilenmesinden bahsetmektedir. Yani “şimdi”yi bilmeden geleceğe yönelik hakikat inşası yapmanın anlamsız olduğunu ele almaktadır. Badiou, “şimdi”de hakikati ortaya çıkacak bir devrimin kapitalizmi tam olarak ortadan kaldıramayacağını düşündüğü için aşamalı mücadele ve başkaldırıdan bahsetmektedir. Bundan dolayı Badiou’ya fütürist eleştirisi yapmak hatalıdır.

Dördüncü olarak, hakikatin herkesi kapsayacak olan “aynı”lık ilkesinden uzaklaşan insanlığın “öteki” etiği yönelmesi durumu vardır. Kapitalizmin “öteki” kavramını sömürü için kullanırken bir güç sorununun açığa çıkarması; bununla birlikte “öteki” olanın “kurban insan”, pasif özne konumuna indirgenmesi söz konusudur. Pasif olan özneler hakikat arzusundan uzak, sömürü içinde yaşamaktadırlar. Aslında Badiou, pasif ve aktif özne gibi kullandığı ayrık kavramlarla kendisi de bir “öteki” problemi yaratmıştır. Pasif öznenin, risk ve isyan arzularıyla hakikat sürecini başlatabileceğini belirtse de hakikat için bireylerin “aynı”lık çatısı altında buluşacağını ortaya koysa da aktif ve pasif özne problemini tam olarak açıklamamaktadır. Beşinci olarak, kapitalizmin sömürsünden kaçınmak için toplumsal asli ilkeleri, normları, insan hakları gibi kavramları önemsiz görmektedir. Bu durumun sebebini ise insan haklarının kapitalizmin vahşeti karşısında insanları adeta terapi edilmesi gereken bir araç görmesi olarak belirtmektedir. Bu terapist, kapitalizmin sömürüsü altında insanların mutlu yaşamasını sağlamaya çalışır. Terapist olarak ifade ettiği insan haklarının olumlu yönlerinden bahsetmekten kaçınmaktadır. İnsan haklarının yerine koyduğu bir kavram da yoktur.

Altıncı olarak, hakikat sürecini başlatacak olan olay kavramının bilgi konusu olmamasıdır. Yani olayı ortaya çıkacak olan kavramlar, olasılık, rastlantı gibi kapitalizmin düzeninin çözümlenemeyeceği karşıt kavramlardır. Ancak bu kavramların ne zaman ortaya çıkacağı veya nasıl gerçekleşeceği hakkında kesin bir açıklama yapmamaktadır. Yedinci olarak, olay kavramını ortaya çıkaracak olan öznenin kimliği ile ilgili hiçbir bilgi vermez; o, insanlığın içerisinde herhangi bir bireyin ya da militanca bir öznenin kapitalizme karşı girişilen eylem içerisinde yer alarak hakikatin inşa sürecini başlatacağını iddia eder. Bu öznenin, hakikati inşa ederken temel olan sadakat, eşitlik, cesaret gibi kavramlara da sahip olması gerektiğini belirtir. Bu noktadaki problem, öznenin bu kavramlara sahip olup olmadığını bilmesinin imkânı hakikat sürecinde mümkün değildir, ancak bu kavramlar, olay biterken hakikat sürecinin sonucunda açığa çıkar. Sekizinci olarak, ortaya çıkan hakikatin gerçeklik ölçütü kapitalizme gelecekte “delik” açıp açmaması ile ilgilidir; bu “delik” açma konusunda kesin bir açıklama yapmaz. Yani Badiou, bir hakikatin açığa çıkıp çıkmamasından daha çok, gelecekte ortaya çıkacağını düşündüğü “komünist idea” için mücadelenin önemini savunur. Bu “komünist idea”nın

ne olduğunu, nasıl ortaya çıkacağını açıklamaz. Hatta onu ortaya çıkarmak isteyen particilik sistemine saldırarak kimiksiz bir anlayışı temele alır.

Dokuzuncu olarak, gelecekte ortaya çıkacak hakikat için mücadelenin ne parolası ne de bir yöntemi vardır. Bu durumu şu örnekle açıklayabiliriz; kapalı bir panoptikonun içerisindeyiz ve o mekânın her noktasından birileri gizli kameralarla bizi izliyor. Eğer bu mekânın içerisindeki herkes “gerçek yaşam” arzusu duymaya başlarsa kameralar ortadan kalkabilir. Bu durumda kameraları izleyenlerin anlayamayacağı ya da anlasalar da açıklayamayacağı yeni yaşam biçimleri geliştirmemiz gerekmektedir. Bu yeni yaşam biçimlerinin orada bulunan diğer insanları da “gerçek yaşam” arzusu üzerinden tetikleme için bir durum üzerinden risk, isyan gibi arzularla hareket etmemiz gerekmektedir. Ancak aktif öznelerin amacı olan gelecekteki inşa edilecek hakikat düşüncesi, pasif öznelere nasıl açıklanabilir? Panoptikon içerisinde çalışma düzenini, yaşam tarzını gözlemleyen kameralar ortadan kalktığında, önyargı, rekabet, hırs gibi duygular nasıl ortadan kalkacaktır? O, bu sorularla ilgili somut değerlendirmeler yapmaz, özellikle alt sınıfların duyduğu öfke, nefret duygularını açıklamadığı için genel bir kapitalizm karşıtı olup olmadığı yönünde eleştiriler de yapılabilir. Alt sınıflarla birlikte bütün farklı kimlik, din ve sınıfların katılacağı kapsamlı hakikat mücadelesinin ortak bir beklenti ve umut ortaya çıkarması ne kadar mümkündür? Onuncu olarak, Badiou’nun tanımladığı öznenin tam anlamıyla kendisini gelecek için feda etme arzusunun günümüz konformist düzen içinde ortaya çıkması zordur. İsyen, risk gibi arzulardan hareketle hakikat arayışı ortaya çıksa da “arayışın öznesi olmak” anlatılacak değil ancak o arayışa katılacak özne ile ilgili olması, irrasyonel problemler ortaya çıkarmaktadır. On birinci olarak Badiou, gelecekte veya mevcut durumda bir devlet tanımı yapmamaktadır. Bunun yerine insanlığın türdeşliği gereği ortak bir yaşam pratiği edinmemiz için hakikat açısından sürekli olarak isyan ve riskten hareket etmemizin olasılığı üzerinde durmaktadır. Onun hedeflediği “komünist idea” anlayışının devletin temsiline karşı çıkarak, sürekli olarak olay üzerinden bir hakikat arayışı vardır. Bu hakikat arayışının sonu ile ilgili kesin bir tanımı yoktur.

Sonuç olarak Badiou, hakikat arayışını hermeneuetik, analitik, postmodernizm, insan hakları, “öteki” etiği, kapitalizm gibi anlayışların ve kavramların ortaya çıkardığı krizlere karşı inşa etmeye çalışmaktadır. Ancak ulaştığımız noktada, hakikatin kaynağındaki risk, olasılık, karar verilemezlik, ayırt edilemezlik kavramları, özneye yönelik kullandığı “devam et”, “arzuandan vazgeçme” ifadeleri ve de yorumları postmodern ironi, görecelilik gibi birçok belirsizliği sunmaktadır. Badiou’nun kriz, yozlaşma ve bunalımın boyutları üzerinde ortaya koyduğu açıklamalar değerlidir; ancak o, krizin insanlığı ileri bir seviyede ele geçirdiğini düşündüğü için, hakikat arayışının müphem ve gerçekleşmesinin çok zor olması da söz konusudur. Çünkü o, hakikat için mücadele eden aktif özneleri militanlara, kapitalist düzeni ise dedektiflere indirgelediği için militanların dedektiflerden kaçması ne kadar zorsa,

hakikati bir olayda ortaya çıkaracak öznenin ortaya çıkması da o kadar zordur. Yine de gelecek için kapitalizmin kesinliği, düzeni veya güvenlik hapishanesi ne kadar inşa edilirse edilsin hakikatinde olasılık, rastlantı, risk, isyan gibi karar verilemez, ayırt edilemez, adlandırılmaz kavramları da o ölçüde bilinmezliklerini koruyacaklardır. Hakikat arayışında risk, isyan, başkaldırı gibi arzular, adeta aktif öznelerin gözlerinin görmesi için bu alacakaranlıkta ışıdamaya devam edeceklerdir. Kapitalizmin “gerçek yaşam” sömürsünün kısa vadeli bir çözümü olmasa da düzen dışına yönelik “delik” açabilecek aktif öznelerin varlığı, bahçemizdeki umutları yeşertmeye devam edecektir. Bu umudun tetiklediği başkaldırıları, bireyleri esaret altına almış olan güvenlik duvarlarının gerçekliklerini değiştirebilir.

Extended Summary

Badiou believes the understandings that reveal the truth crisis are in many different styles, but the common point where they merge is that “the end of truth has come” or philosophy has now lost its pursuit of truth. He also states that the idea of the end of truth means the end of the subject's purpose, struggle, courage, loyalty, rebellion and desire. Philosophy is now placed in a position deprived of challenging to the world dominated by the trade of money and information. This idea is that the forces that exploit the subject declare their victory; along with this victory, philosophy has also turned into a twilight. This twilight has come to the fore with new understandings of life in order to deprive humanity of its struggle and defence. These concepts of life contain a meaning dominated by obedience, money, sexuality, satisfaction and authority. Although the lives of individuals are different, what they have in common is that they were captured by capitalism. The pleasure that individuals need and the passion for death or the impulses to destroy, includes betrayal and imitation, as well. While capitalism destroys the concepts of desire, risk, possibility for “real life”, it makes the concepts of security, well-being and certainty the meaning of life. Because of this, life turns not into a free civilization that “needs to be realized”, but into a prison where “rules must be followed”. While investigating whether there is a way out of this prison, Badiou's main emphasis is on “struggle”; that is, even though it is difficult to get out of prison, he starts a struggle within risk by “challenging”. The main focus of this struggle is the upper radical authoritarian narratives, such as capitalism, which surround humanity and occupy it. Instead of these authoritarian point of views, he would like to reveal a new pursuit of truth pattern for humanity to tend towards desiring and taking risk. According to Badiou, individuals whose lives have been conquered first lose resistance. Losing resistance means that freedom, happiness and desire also abandon humanity. He indicates the way to make resistance visible again is to seek truth with concepts that capitalism cannot capture (courage, loyalty, rebellion, etc.). However, since this pursuit is very difficult, it is expected from individuals to make sacrifices. Because the process of truth means that the subject takes

risks and opens a new hole or breach in the order, system, and firewalls of fake lives based on the event. Together with this hole, the subject gets rid of the concept of “sacrificial person” and begins to be active. Badiou emphasizes the individual struggle that the active subject will create based on the philosophy of events can constitute the truth; and this struggle, or resistance, also makes the pursuit of the truth meaningful. However, the starting point of the struggle must be connected to a local event through a situation; because, this concept of event provides in itself the inclusion of the subject in the truth process. With this inclusion, the subject can tend to reveal the truth through the conditions of truth which are love, art, science and politics. The subject, for example, carried out the revolution along with his courage and loyalty, during the French Revolution, which was addition to the condition of political truth. It is the subjects who participate in this event who experience the truth of this revolution, because the subjects in the event are the bearers of this political truth. If the loyalty and consistency of the subjects in the event were insufficient, the truth would have not be revealed and a situation of betrayal might have occurred. Betrayal of the truth also includes betrayal of the “communist idea” of the future; however, the problem at this point is the hesitation between being faithful to the event or betraying it until the event is concluded because the subject in the event does not know whether this event is truth or not. Badiou states the most basic characteristics of an event, if it is the truth, should include concepts such as universality, lack of identity, equality. For example, whether the event initiated by Nazi Germany is truth or not depends on the fact that it is built on racism, not lack of identity. However, it may be difficult for the subject in the event to comprehend this situation; Badiou points out that in order to solve the problem, individuals should prioritize the activity of “thinking” more than slogans and mottos.

Our aim was to try to look at the crises of our time from a different perspective by presenting Badiou's perspectives on the crisis of truth. Then, we wanted to highlight the disaster facing humanity in this crisis situation. It was worthwhile to reveal how Badiou was on a search to get out of this crisis or twilight situation and the importance of this pursuit. We also tried to address how successful his pursuit of truth or his struggle against the crisis was. And of course, to the extent of our article, we focused on examining Badiou's view of the crisis, his pursuit of the truth and developing critical perspectives.

Kaynaklar

- Aruoba, O. (1992). *Yürüme*, İstanbul: Metis Yayınları.
 Badiou, A. (2004). *Etik*, (T. Birkan, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
 Badiou, A.-Bosteels B. (2005a). Can Change Be Thought?: A Dialogue with Alain Badiou, *Alain Badiou*, New York: State University of New York Press.
 Badiou A. (2005b). *Being and Event*, (O. Feltham, Çev.). London: Continuum Publication.
 Badiou A. (2006). *Sonsuz Düşünce*, (I. Ergüden, T. Birkan, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

- Badiou, A. (2009a). *Theory of the Subject*, (Bruno Bosteels, Çev.). London: Continuum Publication.
- Badiou A.-Zizek S. (2009b). *Felsefe ve Güncellik*, (Ö. Aktok, Çev.). İstanbul: Encore Yayınları.
- Badiou, A. (2009c). *Logics of Worlds*, (A. Toscano, Çev.). London: Continuum Publication.
- Badiou, A. (2010). "Çağdaş Sanat Üzerine On Beş Tez", (E. Gen, Çev.). *Sanat Manifestoları*, İstanbul: İletişim Yayınları. 356-361.
- Badiou, A. (2011a). Komünizm İdeası, *Bir İdea Olarak Komünizm*, (A. Ergenç, E. Kılıç, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Badiou, A. (2011b). *Yüzyıl*, (Işık Ergüden, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Badiou, A. (2011c). *Felsefe İle Politika Arasındaki Gizemli İlişki*, (M. Erşen, Çev.). İstanbul: MonoKL Yayınları.
- Badiou, A.- Truong N. (2011d). *Aşka Övgü*, (O. Türkay, Çev.). İstanbul: Can Yayınları.
- Badiou, A.-Tarby, F. (2013a). *Philosophy and the Event*, (L. Burchill, Çev.). Cambridge: Polity Press.
- Badiou, A. (2013b). *Yeni Bir Siyaset İçin Felsefe*, (B. Özkul, E. Ünal, Çev.). İstanbul: Encore Yayınları.
- Badiou, A. (2014). *Bir Eşitlik Felsefesi: Alain Badiou Derlemesi*, (I. B. Fidaner, Çev.). <https://yersizseyleyler.wordpress.com/2014/11/06/bir-esitlik-felsefesi-alain-badiou-derlemesi/> adresinden erişildi.
- Badiou, A. (2015a). *Felsefe İçin Manifesto*, (M. Erşen, Çev.). İstanbul: Monokl Yayınları.
- Badiou, A. (2015b). *Gerçek Mutluluğun Metafizigi*, (M. Erşen, Çev.). İstanbul: MonoKL Yayınları.
- Badiou, A. (2015c). *Philosophy for Militants*, (B. Bosteels, Çev.). London: Verso Publication.
- Badiou, A. (2015d). *What is Philosophy?*, New York: Atropos Publication.
- Badiou, A. (2017a). *Gerçek Yaşam*, (I. Ergüden, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Badiou, A. (2017b). *Tarihin Uyanışı*, (M. Erşen, Çev.). İstanbul: MonoKL Yayınları.
- Badiou, A. (2018). *Can Politics Be Thought?*, (B. Bosteels, Çev.). Durham: Duke University Publication.
- Baudrillard, J. (2019). *Sessiz Yığınların Gölgesinde*, (O. Adanır, Çev.). Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Critchley, S. (2010). *Sonsuz Talep, Bağlanma Etiği, Direniş Siyaseti*, (T. Birkan, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Dufourmantelle, A. (2021). *Riske Övgü*, (M. Erşen, Çev.). İstanbul: Kolektif Kitap Yayınları.
- Freud, S. (2011). *Uygarlığın Huzursuzluğu*, (H. Barışcan, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Hallward, P. (2004). İngilizceye Çevirenin Sonsözü, (T. Birkan, Çev.). *Etik*, İstanbul: Metis Yayınları.
- Hamdioglu, Y. (2015). A Brief Account of the Relation between Prudence and Decision in Aristotle's Nicomachean Ethics, *Beytulhikme An International Journal of Philosophy*, 5(1), 96-103.
- Keyes, R. (2019). *Hakikat Sonrası Çağ*, (D. Özçetin, Çev.). İzmir: Delidolu Yayıncılık.
- Lotta, R.-Duniya, N.-A., K.J. (2014). *Alain Badiou Eleştirisi: Burjuva Dünyasına Hapsolmuş Bir Komünizm*, (S. Göbelez, B. Şannan, Çev.). İstanbul: Patika Kitap Yayınları.
- Marx, K.- Engels, F. (2013). *Komünist Manifesto*, (N. Satlıgan, Çev.). İstanbul: Yordam Kitap Yayınları.
- Norris, C. (2009). *Badiou's Being and Event: A Reader's Guide*, London: Continuum Publication.
- Platon (2017). Sokrates'in Savunması, (T. Aktürel, Çev.). *Diyaloglar*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Selim, F. (2021). Çağdaş Siyaset Felsefesinde Yeni Bir Soluk: Direniş Siyaseti ve Simon Critchley, *Beytulhikme an International Journal of Philosophy*, 11 (4), 1635-1655.